

13 תהלים פרק מה פסוק ד

כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה: תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עו עמוד ב

א"ל דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו. מ"ט דקאתי מרות המואביה. א"ל אבנך, תנינא: עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית. אלא מעתה, ממזר - ולא ממזרת! ממזר כתיב, מום זר. מצר - ולא מצרית! שאני הכא, דמפרש טעמא דקרא: +דברים כ"ג+ על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, דרכו של איש לקדם, ולא דרכה של אשה לקדם. היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים, ונשים לקראת נשים!

14 דף עז עמוד א

"מכל מקום קשיא! הכא תרגמו: +תהלים מ"ה+ כל כבודה בת מלך פנימה. במערבא אמר, ואיתומא ר' יצחק, אמר קרא: +בראשית י"ח+ ויאמרו אליו איה שרה אשתך וגו'. רש"י הנה באהל - דאין דרך אשה לצאת מביתה.

3 סוטה פ"ג הלכה ט"א במלחמה

הרשות אבל במלחמה משה הכל יוצאן אפילו חתן מדרו וכלה מחופתה אפילו רבי

41 ר"ה. ודעתן מן המערכה דת מלך מן מקום נבחרת משה: כלל מלחמה משה. כן כעס רבן קרול דמי כעס רבן אלעזר

5 ד"ל

שופטים הלכות מלכים ומלחמות פ"ז

4. במה דברים אמורים שמחזירין אנשים אלו מערכי המלחמה במלחמת הרשות, אבל במלחמת מצוה הכל יוצאן אפילו חתן מדרו וכלה מחופתה:

6 ד"ר רבן בדיא שמחזירין וט"ו

משנה (מד): כלשון רעים חלה דקשה וזי דרך הגשים לטעון מלחמה דקמי וכלה מחופתה וזי חמי (טאלס מה) כל כעדה נם מן פנימה. וי"ל דכ"ק כיון דמתן וי"ל מדרו כלל וילא מחופתה ט"ו חזנה. ימי חופה ולמטר דמלחמה חלה הגשים חו מחופתה וזי ומוין למעלה וכן המנהג ה"ה בערכות:

7 בדיא כי אפילו כי וכלה מחופתה. משום דגם נשים יוצאות למלחמה חרדש הוא. ואפילו אין יוצאות אלא לבשל ולאפה וכדומה לצורך הגברים אנשי המלחמה (וי"ט)

8 סוטה פ"ג הלכה ט"א

כ"ג בן הכזוה אשר לא יתחייבו לנשים עשה ולא תעשה אפילו חתן או הנשים חייבות כה"ל וירדע"טאק הנשים דנות ולא בעדות ולא מקיבות קרבן כדירק ולא נלהבות במלחמת הרשות וכל כעדה חלה בבית דין או בעדים או בעבודה או במלחמת הרשות איני צריך לומר וזאת אין הנשים חייבות בה כי זה תוספת דבור אין בו צורך.

9 הלכות מלכים פ"ז הלכה ט"א

אין ללמוד מכאן שהנשים נלהבות במלחמת מצוה, ומה שכתב רבנו בהלכות מלכים פ"ז הלכה ט"א ד' אבל במלחמת מצוה הכל יוצאן אפילו חתן מדרו וכלה מחופתה לא למלחמה אלא לסירוחים. וזאת סירוח רבנו למסנה קודשין פ"א מ"ז מהדרותי וה"ז 33 שהנשים פטורות מלחמת צלב. וזו דאי מלחמת מצוה. ולא זו אף זו, כי יש לאו של לא העדה אכה נדי איש מ"ש רבנו בהלכות מצוה וזה פ"ב ה"י. ואף אם נניח שהן חייבות במלחמת מצוה בעשה לא היינו אומרים ככונן זה יבוא עשה וידעה את לא העשה, כי כלל זה אינו אלא אם כעצת קיום העשה מבש נעקר הלאו, אבל לא כשאלו נעקר בהכנות דהכנות כל עשה, כ"ש שאין כאן סוף עשה בדרו.

11 ותפארת ישראל (א) העלף דמ"ט ס"ט

אשה לאו כח מלחמה, וק לטעק מוין ולתקן הורכים אף היא יוצאת.

רבי עמואל ח"ן א' ריקי בפירושו יתרו עשירי למשנות. מכאן נראה שאף על האשה מטיל חיוב זה, ואין טעק שאין זה אלא לעשות כמו שעשה האשה באבילתך או כשרוה בת אשר לשבע בן בכרי או כיהדית לאולפירו בני חשמונאים. אבל לא שחתייב לצאת לעמך בקשרי המלחמה ככלי זין כמו האנשים. ואף אם יודעת בעצמה שיכולה לעמוד בנגד האויב, נראה בעיני שלא היו מנחיים אותה לצאת, דסוף סוף אשה היא ודעתה קלה ולכה מהסס בדבר קל ושמא תתחיל לנטות ותחילת נפילה חנה.

12

16 דברים פרק כב פסוק ה

לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת ייוד אלהיך כל עשה אלה: פ

17 אבן עזרא

לא יהיה כלי גבר - נסמכה בעבור צאת למלחמה, כי האשה לא נבראת כי אם להקים הזרע, ואם היא תצא עם אנשים למלחמה תבא בדרך ליד זנות.

18 מדרש משיל

ידה שלחה בכישור, זו יעל, שלא הרגתו בכלי זין אלא ביתד, דכתיב ידה ליתד תשלחנה. ומפני מה לא הרגתו בכלי זין, לקיים מה שנאמר לא יהיה כלי גבר על אשה.

19 תלמוד בבלי מסכת נזיר דף גט עמוד א

רבי אליעזר בן יעקב אומר מנין שלא תצא אשה בכלי זין למלחמה? ת"ל: לא יהיה כלי גבר על אשה, ולא ילבש גבר שמלת אשה - שלא יתקן איש בתיקוני אשה.

20 רש"י בכלי זין למלחמה - כדמתרגמינן לא יהא תיקון זין דגבר.

תלמוד לומר לא יהיה כלי גבר על אשה - וזה שמצוין בעל אשת חבר הקניני שלא הרגתו לסיסרא בכלי זין אלא כמו שנאמר ידה ליתד תשלחנה (שופטים ה).

21 רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק יב הלכה י

לא תעדה אשה עדי האיש כגון שתשים בראשה מצופת או כובע או תלבש שריון וכיוצא בו או שתגלח ראשה כאיש...

22 ספר

מצות לא תקנה המצוה

מצוה ל"ב כשהורגו כיוצא בזה הורגו הקטנה, שהיתה הנשים לובשה בגדי האנשים והתקטבו בהבשלתם, והוא אסור לא יהיה כלי גבר על אשה, וכל אשה שהתקטב בארץ סוככית הנשים והאנשים בהבשלתם בקרב הורגו כזה הוא תכנס סוחר לאנשים לוקה. (כ"ג, כ"ד):

23 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

24 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

25 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

26 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

27 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

28 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

29 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

30 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

31 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

32 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

33 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

34 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

35 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

36 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

37 מצוה מ

שהורגו בתקופת האנשים בהבשלת הנשים, והוא אסור ולא ילבש גבר סביה אשה, וכל אדם שהתקטב (כ"ג) כן או לבש כה שהוא כהתקטב בבקבא הורגו כהוא תכנס סוחר לנשים לוקה. וה"ז כהוא הפעולה כלומר היות הנשים בתקופת בהבשלת הנשים והאנשים בתקופתם בהבשלת הנשים פקדים ייטו לעורר והבשלת לובה ככה שהוא כהוא כהנשים הורגים לזה, וה"ז בה כה כיוצא בזהאי כעשית קנה והלויסא ואפ"ר אם יתקטב בו אדם ילבש בגדי נשים והתקטב כהוא ונשים והרבות להם, ואם היתה אשה הלכש השריון ותחזין בדרבות, וה"ז כהנשים כהוא אפ"ר עלה הרעת הורגה. (כ"ג, כ"ד):

מזרח ספר תורת המדינה של הרב וולדנברג

מבוא ש ע ר י מ

א

- 1) בשו"ת אה שביטו באישים, בנכח וקטח אותו בריח הקיצר אחר הריחה בודעת, באחלמה דבאלה בחלומה בדיווחו על חלק בצדקה קרטה. עם כפול עצי כשלנו, אשר לברכה הפלחה גם בניים יצבינו עלינו ויאכרו. הנזיל ה' לעשות עם אלהי. נפאח לפנינו אופקיהלכה הרשים והנפאחו לפני הקידים גדולים השתחרים לבני פמרים רחבים. להנצק ולהנצק בכקצות הליכה כאלה אלר עד כה ושבא ההנצקיה בהם במשך קרוב לאלפים שנה היתה נבחינה על הלבא למשיחא. והתאם כחלבים היינו לראש עין בעין אחר פמלי ארץ-הנפאח אץ נבנו כהר-עין התקידים ככרונה ראשונה שהנבחי-שילוחם אינה ניהנה להרה אף לרוב. בהתאם וקקים לכדינה כמורד לשיטה כאשר המה בבזרייהנון במבנה היינו הפחדים וההנצחהם לטעל הלוי ועובר צביון-הבדיה-הנצחהם. ובוה עם קימה - לבנין צוי עד.
- 2) חבתינו להורח נחב ודרך לארובה השבא לחתיה ללוה אל חקי התורה ומשפטיה. של די הליכה כה שהיא הליכות-עולם חניע לרשל חקרי הליכות אלא הליכות. לירי הברכה הברורה כרם הלכותיה של תורה קדשנו יכולה לשבש יסוד ובנין ולצניור שייבה מחביר להלכות-הדינות. והכינה כבטיה לירי נקידה כפנה לליכור העם כולו בבטנה רחבה ובקיפה אשר הבריה התיכן שלה אשר יבויחנה מן הקצה אל הקצה יבא חק הכנסה העברי במלוח משפחהו. שיהפך להיות לנשא מרכזי ולרזה היתה של הנה. עד שזוד לא יאמר לחן בו רק בזרי הרדים נלבו. כי אם אמר יאמר נבא ובנאון לבצולתו על שותף-הדינה במסודות-הנבחה-הנצקה. בביתו כחוגי-כניין הנבשר הנשכה גדול לצביונו...
- 3) חבתינו להורח נחב ודרך לארובה השבא לחתיה ללוה אל חקי התורה ומשפטיה. של די הליכה כה שהיא הליכות-עולם חניע לרשל חקרי הליכות אלא הליכות. לירי הברכה הברורה כרם הלכותיה של תורה קדשנו יכולה לשבש יסוד ובנין ולצניור שייבה מחביר להלכות-הדינות. והכינה כבטיה לירי נקידה כפנה לליכור העם כולו בבטנה רחבה ובקיפה אשר הבריה התיכן שלה אשר יבויחנה מן הקצה אל הקצה יבא חק הכנסה העברי במלוח משפחהו. שיהפך להיות לנשא מרכזי ולרזה היתה של הנה. עד שזוד לא יאמר לחן בו רק בזרי הרדים נלבו. כי אם אמר יאמר נבא ובנאון לבצולתו על שותף-הדינה במסודות-הנבחה-הנצקה. בביתו כחוגי-כניין הנבשר הנשכה גדול לצביונו...
- 4) חבתינו להורח נחב ודרך לארובה השבא לחתיה ללוה אל חקי התורה ומשפטיה. של די הליכה כה שהיא הליכות-עולם חניע לרשל חקרי הליכות אלא הליכות. לירי הברכה הברורה כרם הלכותיה של תורה קדשנו יכולה לשבש יסוד ובנין ולצניור שייבה מחביר להלכות-הדינות. והכינה כבטיה לירי נקידה כפנה לליכור העם כולו בבטנה רחבה ובקיפה אשר הבריה התיכן שלה אשר יבויחנה מן הקצה אל הקצה יבא חק הכנסה העברי במלוח משפחהו. שיהפך להיות לנשא מרכזי ולרזה היתה של הנה. עד שזוד לא יאמר לחן בו רק בזרי הרדים נלבו. כי אם אמר יאמר נבא ובנאון לבצולתו על שותף-הדינה במסודות-הנבחה-הנצקה. בביתו כחוגי-כניין הנבשר הנשכה גדול לצביונו...

- 5) כלל מנהג זה בחרל כמובל ראסון שאין דרכה של אשה לעשות מלחמה וכל כבודה בה מלך פנימה. מסתפק לנו באופן בולט למדי גם בכמה פרשיות בתורה שבכתב, ונציין בזה כמה מהותיות.
- 6) בתחילת ספר במדבר כשכא הקו למקד צבאות ישראל מכן עשרים שנה ומקלה כל יוצא צבא בישראל, כתוב פשוט. במספר שמוח כל זכר לגבלתם. והיינו זכרים ולא נקבות.
- 7) וכן בהנצי בני גד ובני ראובן הוציאו מן הכלל כדבר מוסכם ומסוים את הנשים ואסרו. מסנו נשינו מקננו וכל בהמתנו יחיו עם בערי הגלעד. ועבדין יעבדו כל הלוח צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדני דברי (במדבר ל"ב-כ"ז ב"ז). ונעצי שהיה זה מלחמה מבוה. וכן היה עם המבאי של משה אתם ככתוב בפסוק תורת: וצו אתכם בעת ההיא לאמר ה' אלוקים נתן לכם את הארץ הזאת לרשותה חלוצים העברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני חיל. רק נשיכם ושפכם ומקנכם ידעתי כי מקנה רב לכם ישבו בעריכם אשר נתתי לכם (דברים ג"ה-י"ט). וכן חזר יהושע לפני מלחמת הכיבוש. החזיע להם: וזכור את הדבר אשר צוה אתכם משה וזו. נשיכם שפכם ומקנכם ישבו בארץ אשר נתן לכם משה בעבר היידן ואתם תצטרו ונפשים לפני אחיכם כל בצדי החיל וצדקתם אותם. (יהושע א"ג-י"ד).

101

- חומר התורה חרד בצבירה על הלאו הוא על לא יהיה כלי גבר על אשה בצמיחה לאמר. כי תועבה ה' אלוקיך כל עושה אלהי. והיינו שהצביון נקרא לפני המקום בשם נחב. כי כשרוצו את גדר הלאו הזה יביע בטוסו של דבר לירי נקידה מנוים והתנביות. וכמורש החוקתי עניה, לא יהיה כלי גבר על אשה. לפי שהיא גויי ופריצות ולכן לא נשלה יעל הרב או היתה אלא הסקבה והינד למחן ורק שימא. והמסכה פרשה זו כגון לפי שדיכר למעלה בצנייני מלחמה אשה לא נבראה רק להקים דרע והם תבא למלחמה חרזיל אח עצמה לירי גומל, וכיכ גם האכן עורא. ומסכה בעבור זאת למלחמה כי האשה לא נבראה כי אם למקים הרע והם היא תבא עם אנשים למלחמה חבא בדרך לירי גומל.
- 12) ולפדנו גם מדברי שונים של החוקני והאנן עורא שייחנה לזכרוננו ברש הפרק שבכלל האיסור הוא גם עם היציאה וההשתחחות במלחמה אשילו אם לא חלכס כלי זין. וכמו שמדויקים בדבריהם לכתוב. ואם תבא למלחמה חרזיל את עצמה לירי גומל, והיינו כ"ל שכוחה התורה לאסור גם עם היציאה וההשתחחות של האשה במלחמה. כי יידה לפוף דעתו של אדם והחליטה עצמה היציאה וההשתחחות של האשה במלחמה הריב בטוסו של דבר שהרגיל את עצמה לירי גומל. או שהאנשים ירגילו אותה לירי כך ותבא בדרך לירי גומל ח"ל.
- 13) והנה לכאורה יש פתירה גלויה על זה שכתבנו שנישים פטורות אשילו ממלחמה מבוה. משפנה פשוט בטוסה (ר' מ"ד ע"ב) דאיתא: במה דברים אמורים במלחמת חרשות אבל במלחמת מבוה הכל יוצאין אשילו חתן מחודר וכלה מהפחה. הרי בוראש דבמלחמה מבוה גם נשים מחויבות להשתחף בה. ואשילו כלה מוחש מוציאין כבדי להשתחף בה. וכאמת משפנה זאת כותב המבנות חתן (כמצוה חר"ב) להקשות על החינך שכתב עם נבי מבוה זכירה עמלק שהמבוה נוהגת רק בזכרים. כי להם לעשות המלחמה ונקמת אחיב ולא לנשים, ומקשה המניה דהא במלחמת מבוה הכל יוצאין אשיל כלה מהפחה.
- 14) (ז' דבר זה שהכתוב של כלה מהפחה הנאמר במשנה היא לא שחולכת למלחמה כי אם שאינה נוהגת ימי חופה. מוכח גם מתחיתוך בעצמו במשנה וקניו. שפתחילה מוכיח שב מה שאסרו שבמלחמה מבוה הכל יוצאין אשילו חתן מחודר וכלה מהפחה. ולכסף פסיים וכותב במתם דמצוה זו גיהנה בזכרים. יצא שפחהר אץ מינה זכיה. אבל לפי הנ"ל פירש שפיר כי הכוונה של לה מהפחה היא לא שייקחה למלחמה אלא שאינה נוהגת ימי חופה...

- 15) ודין תורה הוא האיסור החמור שפרטנו בשער בה רבים באוני וגדולי החברה בארץ ישראל שאיסור חמור הוא לגיט נשים כמסורה צבאית באיזה אופן שהיה. וכל חק שיוחק בעניין זה קיי אלא התנאים מקור פים חיים לבלתי שפוע אל דברי התורה. לא יחייב את הנש היחודי הדיוק באסוננו ובמסורתנו וכאשר היינו עצי התורה ויצא חתן באיש את נגד כפי כוונה לעבור על דת תורה. כי הדבר הוא יכול הלילה להיות לרועץ לנס ישראל. כולו ולא יסיף ה' הלילה. להוריש את הנשים מלפניה.
- 16) מבוא מאת הגאון האדיר עמוד ההוראה
קפטיה מותרר צב"י צ"סח בר"ק שליטיא
רב ובביר דעייק ירושלים חובביא
ועטוב עשה.
בפסוק על המספר לייחו מדבור בגול נחיצה השחרור לבני תורה פטורות. תבא ועבודה לה יעברו כי עבודת הקדש עליהם. וכן כנות ישראל הדין נתן שלא לשעבדם לצבא ונקיים יהיו לביחם. זה לתורתו וזה למלאכה ביתם ולקוסט. וכמו שהאריך כתיב בנה כפרך ד' ובפרק ר'. ומי יתן שדבריו הצודקים יפגשו אנשים פטורות לקבל את האמת והצדק ולא יהיו כסחן חרש אשר לא יספיע לקול מלחשיב. והנה זה חיוה שנים כשעה שראינו עין בעין כי רחם ד' עמו לשכור עול נשים פעל צוהרנו. ויהי כולנו ראינו ושפתנו בישועתן של ישראל. דגשי גיל וחדות נפלאו בכל חרדי לבנו. כי לא עלה על הדעת שום השטן יבוא בתוכנו להטיל חובת גיט על כנות ישראל דבר שלא היה כוונה בישראל מעולם אשר גם גויי הארצות בממלכות חבל עדיין לא פרצו גדרי הצניעות. במותן גם כנה להרחיק בנות ישראל כנורע פביה חוריהם אשר עיניהם רואות וכלות להנכס כרוח התורה והמסורה. וזה מקרוב יבא משה הממשלה ענין ויתור באפרס שאין לוקחין אותם לגיוס צבא משם אלא שיקחו אותם לשרוח לאומי. היינו לשרוח משרדים ובקבוצים. ובאמת אין זה אלא סטיוה עינים. כדי שיהיו נוחים להתחחות ששרוח לאומי לא רע כ"כ.
- 17) ואין אני מוכן עבשיו ליכנס לפלמולים בהוכחות מדברי חו"ל לאיסור או להיתר אחרי שאנו רואים את החוצאות המרות פניוס הבנות שרובם נתקלקלו ע"י שירות הצבא ורוב חוריהם כלו בדמעות עיניהם לראות את בנותיהם שנמסרו לשפד ומשחחם בהם מוכ כם שנחערסלו מרת יהודית עד להשתחיה. מה פקוס להתווכח בהליכה בנית לצבא כוסן שהדבר ברור שסופה להדחות מכל זיק יהדות וסיפאה כתוב בה בעריית.